Patrimoni | Redacció | Actualitzat el 06/04/2017 a les 20:51

El desconegut retaule barroc de les copatrones de Tortosa tornarà a la catedral

Este exemple únic de barroc classicista a les Terres de l'Ebre va estar guardat durant dècades i ara ha estat restaurat per l'Escola dArt de la Diputació a Tortosa

La Diputació adjudica el muntatge dels 33 fragments del gran altar de les santes Càndia i Còrdula. | Dipta

Tot i estar dedicat a les copatrones de la ciutat, són pocs els tortosins que coneixien de l'existència del retaule barroc de les santes Càndia i Còrdula de la catedral de Tortosa. Esta gran obra de fusta, de 5 metres d'amplada per 7 d'alçada, ha restat oculta durant molt de temps, ja que es va desmuntar i guardar en 33 bocins i ja no va tornar més a la seva capella. Ara, després d'una acurada restauració a càrrec dels professionals dels Tallers de conservació i restauració de béns culturals de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa, el retaule emprèn la darrera fase del procés que permetrà exposar-lo de nou, i amb caràcter permanent, al temple tortosí.

El retorn de l'altar és més a prop després de la signatura, prevista per a este divendres dia 7, del contracte per al seu muntatge, per un import de 29.887 ? i amb un termini d'execució del treball de tres mesos. El retaule lluirà en una capella de l'absis de la catedral, i es preveu que d'aquí de tres mesos ja hi estiga instal·lat. La ciutadania ja va poder veure'n un fragment en l'exposicióOr i color al segle XVII, que es va dur a terme a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació després de la recuperació del retaule. Però no serà fins ara quan es podrà gaudir de la peça en la seua totalitat i en el seu context original. El muntatge és l'última fase del projecte de conservació i restauració que ha de garantir la salvaguarda d'una obra monumental de caràcter litúrgic i cultural d'època barroca. Esta última actuació contribuirà a recuperar, conservar, difondre i posar en valor el patrimoni cultural de la demarcació de Tarragona, d'acord amb les línies estratègiques que porta a terme l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa a través dels Tallers de Conservació i Restauració de Béns Culturals.

El més antic del seu estil
Les santes Càndia i Còrdula van ser objecte de molta devoció a la ciutat de Tortosa, especialment la primera. Totes dos també estan representades al cadirat de fusta de la catedral i en una façana del temple. Pel que fa al retaule, d'estil barroc classicista (té característiques renaixentistes i barroques), va ser encarregat el 1668 i construït el 1671, si bé se'n desconeix l'autoria. El que sí que se sap és que és el més antic dels set que conformen el conjunt barroc de la catedral, i també que és l'únic exemple de barroc classicista de les Terres de l'Ebre. La imatge central en relleu del cos principal representa a santa Càndia i als laterals s'hi troben els relleus de santa Còrdula i santa Úrsula. L'àtic està presidit pel relleu de mig cos del Pare Etern.

La primera ubicació del retaule fou a la capella del claustre anomenada de santa Càndia. Al segle XIX quan es construix l'actual capella del Santíssim, les capelles del claustre desapareixen i el retaule de les copatrones es trasllada a una capella absidal. Després es va desmuntar i guardar a les dependències de la catedral (es desconeix el motiu del seu desballestament i l'època concreta en què es va produir).

Una restauració complexa
El retaule va patir diversos trasllats i manipulacions desafortunades, i el fet d'haver estat desmuntat durant molt anys va propiciar la pèrdua d'alguns elements, com el basament, la mesa de l'altar, el plafó en relleu del cos superior i diversos elements decoratius, i això també va contribuir a la resta d'alteracions. En general, les 33 peces conservades presentaven un estat de conservació dolent.

Els processos de conservació i restauració d'esta gran peça han estat llargs per la complexitat de l'obra i el gran nombre de peces. L'actuació ha inclòs l'eliminació dels insectes xilòfags, la consolidació de la fusta, la neteja de tot el conjunt, la retirada d'elements afegits en èpoques posteriors, la reconstrucció de fragments que faltaven i el retoc pictòric de la policromia perduda, entre altres actuacions.